

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ &
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδοτήσεως: 103/2024
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(ΤΜΗΜΑ Β΄)
Συνεδρίαση της 24^{ης} Σεπτεμβρίου 2024**

ΣΥΝΘΕΣΗ:

Πρόεδρος: Αθηνά Αλεφάντη, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Χρήστος Μητκίδης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ., Κωνσταντίνα Χριστοπούλου, Αγγελική Καστανά, Αναστασία Ζαφειριάδου, Φωτεινή Δεδούση, Παναγιώτης Δημόπουλος, Θεόδωρος Στριλάκος, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Σωτηρία Κοσμά, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός ερωτήματος: Το με αριθ. πρωτ. ΥΠΕΝ/ΔΠΔ/2138/238/12.6.2024 ερώτημα του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται εάν, ενόψει της μεταγενέστερης, των 244/1986 και 266/1991 Γνωμοδοτήσεων του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, διάταξης της περ. ε' της υποπαρ. Ι της παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 3208/2003, έχει επιλυθεί το ζήτημα της κυριότητας του Δασοκτήματος Γραμματικού Πέλλας και ειδικότερα εάν δεσμεύεται το Δημόσιο από τις 51/1926 και 66/1927 αποφάσεις του Διοικητικού Δικαστηρίου του Υπουργείου Γεωργίας, και σε αποφασική περίπτωση, εάν το Δημόσιο δεσμεύεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 22 του α.ν. 1539/1938, από την 7/1985 Απόφαση του Εισαγγελέα Εφετών Θεσσαλονίκης, με την οποία διατάχθηκε η άσκηση πράξεων νομής και κατοχής από τον Αναγκαστικό Συνεταιρισμό Διαχείρισης

Συνιδιόκτητου Δασοκτήματος Γραμματικού Πέλλας, δεδομένου ότι αφ' ενός έχει εκδοθεί η 256/1997 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Έδεσσας, που απέρριψε εμπράγματα αγωγή του ανωτέρω Συνεταιρισμού και αφ' ετέρου έχουν παρέλθει 39 χρόνια από την έκδοσή της.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Β' Τμήμα) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

1. Με το με αριθ. πρωτ. ΥΠΕΝ/ΔΠΔ/27062/1619/13.7.2023 ερώτημα του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας ερωτήθηκε το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους εάν, μετά την έκδοση της 156/1997 απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Έδεσσας που απέρριψε εμπράγματα αγωγή του Αναγκαστικού Συνεταιρισμού Διαχείρισης Συνιδιόκτητου Δασοκτήματος Γραμματικού Πέλλας σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου για τυπικό λόγο, οι δασικές υπηρεσίες θα εξακολουθήσουν να διαχειρίζονται το εν λόγω δάσος ως διακατεχόμενο, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 93462/4689/31.12.1991 διαταγή του Υπουργού Γεωργίας και την υπ' αριθ. 7/1985 απόφαση του Εισαγγελέα Εφετών Θεσσαλονίκης ή εάν θα πρέπει η διαχείριση του δάσους να περιέλθει στο Δημόσιο, δεδομένου, μάλιστα, ότι στους προσωρινούς Κτηματολογικούς Πίνακες της Κτηματογράφησης σχεδόν το 70% του δάσους φέρεται αγνώστου ιδιοκτήτη, δηλαδή κατά το ανωτέρω ποσοστό δεν διεκδικήθηκε η κυριότητά του από ιδιώτες.

2. Επί του ανωτέρω ερωτήματος εκδόθηκε το υπ' αριθ. 1021/2023 Πρακτικό του Γ' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, με το οποίο, κατά πλειοψηφία, έγινε δεκτό ότι τα τεθέντα ζητήματα δεν αφορούν συγκεκριμένο προβληματισμό της ερωτώσας υπηρεσίας για την έννοια και το περιεχόμενο συγκεκριμένης διάταξης που η ερωτώσα υπηρεσία καλείται να εφαρμόσει στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της και συνεπώς το ερώτημα δεν εμπεριέχει τις κατά νόμο απαιτούμενες προϋποθέσεις για την παραδεκτή υποβολή του.

3. Κατόπιν αυτού η ερωτώσα υπηρεσία επανήλθε με το παρόν προς εξέταση ερώτημα, επί του οποίου εκτίθενται τα ακόλουθα:

4. Με τις 51/1926 και 66/1927 αποφάσεις του Διοικητικού Δικαστηρίου του Υπουργείου Γεωργίας αναγνωρίστηκε, κατά ποσοστό 4/4, ότι το δάσος Γραμματίκοβου – Γραμματικού, μετά του ομώνυμου τσιφλικιού, είναι ιδιωτικό.

5. Το έτος 1934 οι φερόμενοι ως συνιδιοκτήτες του ανωτέρω κτήματος συνέστησαν Αναγκαστικό Συνεταιρισμό Διαχείρισης Συνιδιόκτητου Δασοκτήματος Γραμματικού Πέλλας, ο οποίος έκτοτε νέμεται, διακατέχει και εκμεταλλεύεται το δάσος, υπό την εποπτεία του Δασάρχη Έδεσσας, κατά τα 4/5 εξ αδιαιρέτου ως ιδιόκτητο, ενώ κατά το υπόλοιπο 1/5 εξ αδιαιρέτου ως δημόσιο.

6. Με την Ε/49375/27.12.1954 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας (ΦΕΚ 261 Β) κηρύχθηκε, σύμφωνα με τις διατάξεις του αγροτικού κώδικα (ν.δ. 2185/1952), απαλλοτριωτέο το αγρόκτημα της Κοινότητας Γραμματικού Έδεσσας, εμβαδού 51.000 περίπου στρεμμάτων. Με την 63/1959 απόφαση της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων Έδεσσας, από το απαλλοτριωθέν αγρόκτημα, το οποίο υπολογίστηκε σε 54.559,375 στρέμματα, εξαιρέθηκαν της απαλλοτρίωσης 36.672,796 στρέμματα, τα οποία συνιστούσαν δάσος. Με την ίδια ως άνω απόφαση αναγνωρίστηκε η συγκυριότητα των Γρηγορίου Χρήστου Τασιώνη, Νικολάου Στεργίου Τασιώνη και Γεωργίου Χρήστου Τασιώνη επί ποσοστού ¼ εξ αδιαιρέτου και η συγκυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου επί ποσοστού 1/5 εξ αδιαιρέτου στο εν λόγω αγρόκτημα, ενώ απορρίφθηκε το αίτημα του Αναγκαστικού Συνεταιρισμού Διαχείρισης Συνιδιόκτητου Δασοκτήματος Γραμματικού Πέλλας να αναγνωριστεί συνιδιοκτήτης αυτού, για το λόγο ότι δεν προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία του αιτούμενου δικαιώματος. Της απορρίψεως αυτής ακολούθησαν δικαστικές και διοικητικές ενέργειες, με τις οποίες ο εν λόγω συνεταιρισμός επιχείρησε να αποδείξει τα ιδιοκτησιακά του δικαιώματα, οι οποίες κατέληξαν στην έκδοση της υπ' αριθ. 2402/1971 απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας. Με την απόφαση αυτή έγινε δεκτό ότι η νεότερη, υπ' αριθ. 34/1969 απόφαση της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων, που απέρριψε ομοίως να αναγνωρίσει τα ιδιοκτησιακά δικαιώματα του εν λόγω συνεταιρισμού, ήταν επαρκώς αιτιολογημένη.

7. Με την υπ' αριθ. κατ. 235/1981 αγωγή του Ελληνικού Δημοσίου κατά του «Αναγκαστικού Συνεταιρισμού Διαχείρισης Συνιδιόκτητου εξ αδιαιρέτου Δάσους και Κοινής Χορτονομής Κ. Γραμματικού Συν.Π.Ε.», όπως είναι η πλήρης επωνυμία του, το Ελληνικό Δημόσιο ζήτησε να αναγνωρισθεί η κυριότητά του επί μίας εκτάσεως εμβαδού 4.250 στρεμμάτων, η οποία περιλαμβάνεται στο δημόσιο δάσος Τοβάριτς – Λειβαδίτς της Έδεσσας, και η οποία κατά την πραγματοποιηθείσα το έτος 1927 οριοθεσία των παρακείμενων ιδιωτικών δασών Γραμματίκοβο και Αλγέρι, περιελήφθη πλημμελώς στα όρια του ιδιωτικού δάσους Γραμματικού - Γραμματίκοβου.

8. Το έτος 1982 κάτοικοι του χωριού Γραμματικό παρεμπόδισαν τον εν λόγω συνεταιρισμό στην υλοτομία του δάσους, ισχυριζόμενοι ότι αυτό ανήκει στην κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου. Κατόπιν αυτού ο συνεταιρισμός άσκησε ενώπιον του Εισαγγελέα Πρωτοδικών Έδεσσας αίτηση για προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης κατ' άρθρο 22 του α.ν. 1539/1938, επί της οποίας εκδόθηκε η 26/1982 απόφαση. Με την απόφαση αυτή, αφού πιθανολογήθηκε ότι το δάσος Γραμματίκοβου - Γραμματικού ήταν ιδιωτικό από την εποχή της Τουρκοκρατίας και ότι σε κάθε περίπτωση ο συνεταιρισμός το διαχειριζόταν νόμιμα και ανεμπόδιστα για μεγάλο χρονικό διάστημα, με αποτέλεσμα να έχει δημιουργηθεί μία πραγματική κατάσταση, που δεν μπορεί να ανατραπεί, αναγνωρίστηκε ο συνεταιρισμός προσωρινός νομέας και κάτοχος του δάσους και διατάχθηκε η παύση κάθε μελλοντικής διατάραξης.

9. Κατά της ανωτέρω απόφασης το Ελληνικό Δημόσιο άσκησε έφεση ενώπιον του Εισαγγελέα Εφετών Θεσσαλονίκης, επί της οποίας εκδόθηκε η υπ' αριθ. 16/1982 απόφαση, με την οποία επικυρώθηκε η υπ' αριθ. 26/1982 απόφαση του Εισαγγελέα Πρωτοδικών Έδεσσας.

10. Μετά την έκδοση των ανωτέρω αποφάσεων ο συνεταιρισμός άσκησε αρχικά την από 22.12.1982 (αρ. κατ. 573/1982) αγωγή και εν συνεχεία την από 22.3.1985 (αρ. κατ. 74/1985) όμοια αγωγή, προφανώς παραιτούμενος από την πρώτη, ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Έδεσσας κατά του Ελληνικού Δημοσίου και της Κοινότητας Γραμματικού, με τις οποίες ζήτησε να αναγνωρισθεί η κυριότητά του επί του δάσους Γραμματίκοβου - Γραμματικού, εμβαδού 36.672 στρεμμάτων.

11. Το έτος 1984 κάτοικοι των χωριών Άνω και Κάτω Γραμματικού προέβησαν σε παράνομη υλοτομία συστάδας του δάσους Γραμματίκοβου - Γραμματικού και το Ελληνικό Δημόσιο άσκησε ενώπιον του Εισαγγελέα Πρωτοδικών Έδεσσας αίτηση προσωρινής ρύθμισης της κατάστασης. Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης ο συνεταιρισμός άσκησε παρέμβαση. Επί της αιτήσεως και της παρεμβάσεως εκδόθηκε η υπ' αριθ. 239/1984 απόφαση, που τις απέρριψε αμφότερες. Ειδικότερα, κρίθηκε ότι οι προηγούμενες υπ' αριθ. 26/1982 και 16/1982 αποφάσεις του Εισαγγελέα Πρωτοδικών Έδεσσας και του Εισαγγελέα Εφετών Θεσσαλονίκης αντίστοιχα, ουδέποτε εκτελέστηκαν, με αποτέλεσμα οι κάτοικοι του Γραμματικού, οι οποίοι, σημειωτέον, δεν αμφισβητούν τα ιδιοκτησιακά δικαιώματα του Δημοσίου επί του δάσους, να εξακολουθούν να το κατέχουν. Έτσι, κρίθηκε ότι, παρά το γεγονός ότι η υλοτομία πραγματοποιήθηκε χωρίς άδεια, οι κάτοικοι των εν λόγω χωριών δεν αντιποιούνται την κυριότητα του Δημοσίου, ενώ όσον αφορά τον συνεταιρισμό, ότι αυτός είχε ήδη αποβληθεί από τη νομή από το έτος 1982 και συνεπώς δεν συνέτρεχε περίπτωση άμεσου κινδύνου ή κατεπείγουσας περίπτωσης για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων. Τέλος, όσον αφορά τα ιδιοκτησιακά δικαιώματα του συνεταιρισμού επί του εν λόγω δάσους, έκρινε ότι «...με τρεις αποφάσεις της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων Έδεσσας (63/1959, 34/1969, 37/1984) και μία απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας (2402/1971), που είχαν υπόψη τους όλα τα στοιχεία που και τώρα επικαλέσθηκε ο Συνεταιρισμός, κρίθηκε ότι ο τελευταίος ή τα μέλη του δεν έχουν δικαίωμα κυριότητας πάνω στην επίδικη έκταση. Ανεξάρτητα λοιπόν του εάν το δάσος ανήκει ή μη στη κυριότητα του Δημοσίου, εκείνο το οποίο είναι βέβαιο είναι ότι η κυριότητα αυτού δεν ανήκει στον "κυρίως παρεμβάντα" Συνεταιρισμό και έτσι δεν είναι δυνατό να επιδικασθεί σ' αυτόν "η νομή"».

12. Κατά της τελευταίας ως άνω απόφασης ο συνεταιρισμός άσκησε την από 2.4.1985 ανακοπή (έφεση) ενώπιον του Εισαγγελέα Εφετών Θεσσαλονίκης. Επ' αυτής εκδόθηκε η υπ' αριθ. 7/1985 απόφαση με την οποία κρίθηκε, μεταξύ άλλων, ότι ο συνεταιρισμός από το έτος 1934, οπότε συστήθηκε, νέμεται το επίδικο δάσος κατά τα 4/5 εξ αδιαιρέτου με την εποπτεία του Δασαρχείου, ήτοι το νέμεται για 55 ολόκληρα έτη, χωρίς ποτέ να εμποδιστεί, ότι συγκάτοχος του δάσους κατά το 1/5 είναι το Ελληνικό Δημόσιο, ότι από το έτος 1926 το Ελληνικό

Δημόσιο αναγνώριζε ότι το δάσος είναι ιδιωτικό, ότι ναι μεν η Επιτροπή Απαλλοτριώσεων Έδεσσας απέρριψε το αίτημα του συνεταιρισμού να αναγνωρισθεί συγκύριος του όλου κτήματος των 54.559 στρεμμάτων, αλλά αυτό δεν έχει την έννοια ότι λύθηκε οριστικά το ζήτημα της κυριότητας, το οποίο μόνα αρμόδια να λύσουν είναι τα πολιτικά δικαστήρια, ότι το Ελληνικό Δημόσιο από τη συνολική έκταση του δάσους διεκδικεί μόνο τα 4.250 στρέμματα για τα οποία έχει προσφύγει στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Έδεσσας, ότι οι κάτοικοι των εν λόγω χωριών δεν δύνανται να παρανομούν και εν συνεχεία να ισχυρίζονται ότι παρανομούν προκειμένου να διαφυλάξουν τα δικαιώματα του Δημοσίου και τέλος ότι οι πράξεις διατάραξης που διενεργήθηκαν το έτος 1984 είναι διάφορες από αυτές που διενεργήθηκαν το έτος 1982. Κατόπιν αυτών αναγνώρισε το συνεταιρισμό και το Ελληνικό Δημόσιο συγκυρίους και συννομείς κατά τα ανωτέρω ποσοστά εξ αδιαιρέτου και ρύθμισε τη νομή και κατοχή με βάση τα ανωτέρω ποσοστά.

13. Πριν την έκδοση της τελευταίας ως άνω απόφασης του Εισαγγελέα Εφετών Θεσσαλονίκης, υπεβλήθη στο Νομικό Συμβούλιο (τότε Συντονιστή Διευθύνσεως Δικαστικού Γ.Λ.Κ) ερώτημα, επί του οποίου εξεδόθη η υπ' αριθ. 224/1986 Γνωμοδότηση της Συνέλευσης Προϊσταμένων των Νομικών Διευθύνσεων με την οποία έγινε δεκτό ότι τόσο οι αποφάσεις του Διοικητικού Δικαστηρίου του Υπουργείου Γεωργίας, όσο και οι αποφάσεις της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων δεν επιλύουν οριστικά το ζήτημα της κυριότητας του εν λόγω δάσους και ότι μόνα αρμόδια να αποφανθούν επί του ζητήματος είναι τα πολιτικά δικαστήρια. Επίσης έγινε δεκτό ότι υπό την ισχύ της υπ' αριθ. 239/1984 απόφασης του Εισαγγελέα Πρωτοδικών Έδεσσας και μέχρι την οριστική επίλυση της διαφοράς από τα αρμόδια δικαστήρια, νομέας και διακάτοχος του δάσους θα πρέπει να θεωρείται το Ελληνικό Δημόσιο.

14. Μετά την έκδοση της υπ' αριθ. 7/1985 απόφασης του Εισαγγελέα Εφετών Θεσσαλονίκης υπεβλήθη εκ νέου ερώτημα στο Νομικό Συμβούλιο, επί του οποίου εκδόθηκε η υπ' αριθ. 266/1991 Γνωμοδότηση της Ολομέλειας. Με την τελευταία έγινε δεκτό ότι το ιδιοκτησιακό του δάσους έχει επιλυθεί με την υπ' αριθ. 224/1984 Γνωμοδότηση, υπό την έννοια ότι αρμόδια να το επιλύσουν είναι τα πολιτικά δικαστήρια, ότι η δυνατότητα άσκησης υλοτομίας από τον συνεταιρισμό, πέραν του ότι αναγνωρίζεται από τη διοίκηση, έχει διαταχθεί με

την ανωτέρω 7/1985 απόφαση, ότι οι κάτοικοι της Κοινότητας δεν έχουν κάποιο νόμιμο έρεισμα να παρεμποδίζουν την άσκησή της και συνεπώς ότι δεν συντρέχει νομικό κώλυμα για τη συνέχιση της άσκησής της από τον συνεταιρισμό. Η Γνωμοδότηση αυτή έγινε αποδεκτή με την υπ' αριθ. 93462/4689/31.12.1991 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας.

15. Επί των υπ' αριθ. κατάθεσης 235/1981 και 74/1985 αγωγών του Ελληνικού Δημοσίου και του συνεταιρισμού αντίστοιχα, εξεδόθη τελικώς η υπ' αριθ. 156/1997 εν μέρει οριστική απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Έδεσσας, η οποία έκρινε, όσον αφορά την αγωγή του Ελληνικού Δημοσίου ότι αυτή απαραδέκτως εισήχθη προς συζήτηση για το λόγο ότι δεν είχε συνταχθεί η διαταχθείσα, με την υπ' αριθ. 109/1995 απόφαση του ιδίου Δικαστηρίου, πραγματογνωμοσύνη, ενώ, όσον αφορά την αγωγή του συνεταιρισμού, απέρριψε αυτή ως αόριστη.

16. Όπως προκύπτει από την από 5.7.2023 Βεβαίωση Πορείας Υπόθεσης του Πρωτοδικείου Έδεσσας μέχρι την ως άνω ημερομηνία δεν είχε προσδιοριστεί νέα δικάσιμος για τη συζήτηση της αγωγής του Ελληνικού Δημοσίου, ενώ όπως προκύπτει από το υπ' αριθ. πρωτ. 8426/Σ4375/26.8.2003 έγγραφο του Γραφείου Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου Μακεδονίας Θράκης, ο συνεταιρισμός παραιτήθηκε από την από 14.10.1997 έφεση που είχε ασκήσει κατά της 156/1997 απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Έδεσσας.

17. Από το υπ' αριθ. πρωτ. 16718/2013 έγγραφο του Δασαρχείου Έδεσσας, απευθυνόμενο προς τον εν λόγω συνεταιρισμό, προκύπτει ότι το Ελληνικό Δημόσιο μέχρι πρόσφατα αναγνώριζε το δάσος Γραμματίκοβου - Γραμματικού ως συνιδιόκτητο. Ειδικότερα, στο ανωτέρω έγγραφο βεβαιώνεται ότι το δάσος ανήκει κατά ποσοστό 4/5 στον Αναγκαστικό Συνεταιρισμό Συν/του Δάσους Γραμματικού και κατά το υπόλοιπο 1/5 στο δημόσιο. Το έγγραφο αυτό ανακλήθηκε με το υπ' αριθ. πρωτ. 131/2016 έγγραφο του Δασαρχείου Έδεσσας, το οποίο εκδόθηκε κατόπιν του 97883/2441/18.5.2009/ Υ.Αγρ.Αν/ξης & Τροφίμων/Τμ. Εμπραγμάτων Δικαιωμάτων/"Περί ιδιοκτησιακού καθεστώτος του δάσους Γραμματικού Ν. Πέλλας". Ειδικότερα, στο έγγραφο αυτό αναφέρεται ότι, μέχρι να αποφανθούν τα τακτικά δικαστήρια, το δάσος

Γραμματικού θα διαχειρίζεται ως (δημόσιο) διακατεχόμενο, δηλαδή με συνδιακατόχους το Δημόσιο κατά το 1/5 και τον συνεταιρισμό κατά τα 4/5.

18. Παράλληλα, στις υπηρεσίες του Ελληνικού Δημοσίου, κατατίθεντο πλήθος καταγγελιών εκ μέρους του Ν.Κ., δικηγόρου Έδεσσας, με τις οποίες καταγγελλόταν ότι τα μέλη του συνεταιρισμού δεν διαθέτουν τίτλους κυριότητας επί του εν λόγω δάσους και ότι δεν συμμετέχουν νομίμως σ' αυτόν, ότι ο ίδιος τυγχάνει συνιδιοκτήτης του δάσους, ότι μεγάλο ποσοστό του δασοκτήματος κατεγράφη στο Κτηματολόγιο ως αγνώστου ιδιοκτήτη και εν γένει ότι το Ελληνικό Δημόσιο δεν λαμβάνει επαρκή μέτρα για την προστασία του.

19. Το τμήμα Εμπραγμάτων Δικαιωμάτων (Γ') της Δ/σης Προστασίας Δασών της Γενικής Διεύθυνσης Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΝ, με το 60256/3338/28-6-2022 έγγραφό της έστειλε τις καταγγελίες που αφορούσαν τη νομιμότητα συμμετοχής των μελών του αναγκαστικού συν/σμού στην αρμόδια Δ/ση Οικονομικών Ελέγχων Επιθεώρησης και Συνεργατισμού του Υπουργείου Αγρ. Ανάπτυξης και Τροφίμων.

20. Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, Σχηματισμός Διαφορών Δικαιοδοσίας Πολιτικών Δικαστηρίων - Γραφείο Β1, με το υπ' αριθ. πρωτ. 50781/798495/9.3.2023 έγγραφό του, ενημέρωσε τον Ν.Κ. ότι διαβίβασε όλες τις καταγγελίες του στις αρμόδιες για τη διαχείριση και διαφύλαξη των εμπραγμάτων δικαιωμάτων υπηρεσίες του Δημοσίου, προκειμένου να προβούν σε όλες τις νόμιμες ενέργειες για την καταχώρηση των δικαιωμάτων του Ελληνικού Δημοσίου στο Εθνικό Κτηματολόγιο.

21. Η Διεύθυνση Δασών Πέλλας με το 282791/6-6-2023 έγγραφό της προς το τμήμα Εμπραγμάτων Δικαιωμάτων γνώρισε στο εν λόγω τμήμα ότι υπέβαλε αρχική εμπρόθεσμη δήλωση στο Κτηματολόγιο για όλα τα ακίνητα του 1976 τεμαχίου (Δάσος Γραμματικού), που έφεραν δασικό χαρακτήρα σύμφωνα με τον υπό κατάρτιση Δασικό χάρτη, σε ποσοστό 100%, ότι κατά τον έλεγχο των εγγραφών των προσωρινών κτηματολογικών πινάκων, προέκυψε, μεταξύ άλλων, ότι το Ελληνικό Δημόσιο είχε καταχωρηθεί σε ποσοστό 20% (1/5), με αποτέλεσμα να υποβληθεί μεγάλος αριθμός Αιτήσεων Διόρθωσης/Ενστάσεων του Ν. 2308/95 και συμπληρωματικές Δηλώσεις, ότι μέχρι τη σύνταξη του εν λόγω εγγράφου δεν είχαν εκδοθεί αποφάσεις επί των Ενστάσεων και ότι στους

ΚΑΕΚ που αφορούν το δάσος Γραμματικό έχουν εγγραφεί ιδιώτες (μέλη του ΑΣΔΑΔ Γραμματικού) μαζί με την Κτηματική Υπηρεσία με ποσοστό κυριότητας 10,01388% εξ αδιαιρέτου, και στο υπόλοιπο 69,98612% εξ αδιαιρέτου ποσοστό κυριότητας, άγνωστος δικαιούχος.

22. Συμπληρωματικά και για την πληρότητα του ιστορικού, παρά το γεγονός ότι δεν ερωτόμαστε για τις ενέργειες αρμοδιότητας της Κτηματικής Υπηρεσίας Πέλλας, σημειώνεται ότι η εν λόγω Κτηματική Υπηρεσία διενήργησε έρευνα στο ιδιοκτησιακό του υπό εξέταση δασοκτήματος και συνέταξε την από 10.7.2020 Έκθεση Έρευνας, στην οποία διαπιστώνεται ότι: α) ποσοστό 2/163,5 εξ αδιαιρέτου του δασοκτήματος Γραμματικού ή Γραμματίκοβου είναι καταγεγραμμένο στα Βιβλία της εν λόγω υπηρεσίας ως Δημόσιο Κτήμα με ΑΒΚ 209. Το ποσοστό αυτό περιήλθε στο Δημόσιο δυνάμει της 10438/15.9.1929 κατακυρωτικής έκθεσης λόγω χρεών του οφειλέτη του Δημοσίου Βασιλείου Χρόνη, β) Το δασόκτημα ως αμιγώς δασικό διαχειριζόταν, μέχρι τουλάχιστον το έτος 1980, από το Δασαρχείο και τη Δ/νση Δασών Πέλλας ως ιδιωτικό δάσος υπέρ του εν λόγω αναγκαστικού συνεταιρισμού, γ) για έκταση 4.250 στρεμμάτων του δασοκτήματος εκκρεμεί εμπράγματη αγωγή μεταξύ του Δημοσίου και του συνεταιρισμού, δ) με την υπ' αριθ. 2763/2005 (Β' 1029) απόφαση του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων έκταση 375.880,950 τ.μ. του δασοκτήματος παραχωρήθηκε σε ιδιώτες ως κατεχόμενη, ε) με τις υπ' αριθ. 1218/1984, 224/1986 και 266/1991 Γνωμοδοτήσεις του Ν.Σ.Κ. κρίθηκε ότι το Δάσος Γραμματικού ή Γραμματίκοβου είναι δημόσιο, στ) κατά την κτηματογράφηση του δασοκτήματος προέκυψε ότι εδαφικά τμήματά του δεν έχουν δασικό, αλλά αγροτικό χαρακτήρα με αποτέλεσμα να καταχωρηθούν στην προσωρινή ανάρτηση του κτηματολογίου ως διαιρετά τμήματα ανήκοντα σε ιδιώτες με αιτία κτήσης την χρησικτησία. Με βάση τις ανωτέρω διαπιστώσεις η Κτηματική Υπηρεσία Πέλλας κατέθεσε Δηλώσεις και Ενστάσεις στο κτηματολόγιο για τα ΚΑΕΚ του δασοκτήματος που στους δασικούς χάρτες αποτυπώνονται ως αγροτικά, διεκδικώντας την πλήρη κυριότητά τους - επικαλούμενη το εξ αδιαιρέτου μερίδιό της στο δασόκτημα, τις Γνωμοδοτήσεις του ΝΣΚ και τις διατάξεις του Οθωμανικού Νόμου περί Γαιών σε συνδυασμό με τη Συνθήκη των Αθηνών της 1/14 Νοεμβρίου 1913 περί Ειρήνης μεταξύ Ελλάδος και Οθωμανικού Κράτους – και πρότεινε, μεταξύ

άλλων, την έκδοση σε βάρος των κατόχων Πρωτοκόλλων Διοικητικής Αποβολής και Πρωτοκόλλων Καθορισμού Αποζημίωσης Αυθαίρετης Χρήσης. Εν συνεχεία, όπως προκύπτει από το υπ' αριθ. πρωτ. 78052ΑΠΑ 2023/14.8.2023 έγγραφο της Κτηματικής Υπηρεσίας Πέλλας, εκδόθηκαν πρωτόκολλα αποβολής και αυθαίρετης χρήσης σε βάρος των κατόχων των αγροτικών εκτάσεων του δασοκτήματος. Κατά των πρωτοκόλλων αυτών οι κατέχοντες άσκησαν ανακοπές, οι οποίες έγιναν δεκτές από το Μονομελές Πρωτοδικείο Έδεσσας (ενδεικτικά η 47/2023 ΜΠΕ) και οι κατέχοντες άσκησαν τακτικές αγωγές (ενδεικτικά η με αρ.κατ. 16/2023 αγωγή των Μούκα Σωτηρίου κλπ (συν.22) ενώπιον του Ειρηνοδικείου Έδεσσας), σύμφωνα με τη δικονομική τους υποχρέωση, που απορρέει από τα εδάφια δέκατο και ενδέκατο του άρθρου 115 του από 11/12.11.1929 διατάγματος «περί διοικήσεως δημοσίων κτημάτων», όπως αντικαταστάθηκαν με την παρ. 3 του άρθρου 326 του ν. 4072/2012. Ήδη, η Κεντρική Υπηρεσία του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους χορήγησε εντολή στο Γραφείο Νομικού Συμβούλου στον Τομέα Μακεδονίας Θράκης του Υπουργείου Εσωτερικών να χειριστεί την εν λόγω αγωγή λόγω σπουδαιότητας.

Νομοθετικό Πλαίσιο

23. Στα άρθρα 1, 2 και 3 του «νόμου περί γαιών» της 7^{ης} Ραμαζάν 1274 (1856) του Οθωμανικού Κράτους, σε μετάφραση Νικολαΐδου, ορίζεται ότι:

«Άρθρο 1 Αι εν τω Οθωμανικώ Κράτει ευρισκόμεναι γαίαι αναγόνται εις πέντε κατηγορίας:

A. Γαίαι καθαρός κυριότητος (Εραζίι μεμπλουκέ) ήτοι γαίαι εξουσιαζόμεναι λόγω κυριότητος.

B. Δημόσiai γαίαι (Εραζίι μιριγέ)

Γ. Γαίαι αφιερωμέναι (Εραζίι μεβκουφέ)

Δ. Γαίαι εγκαταλελειμμέναι (Εραζίι μετροκέ)

E. Γαίαι νεκραί (Εραζίι μεβάτ).

Άρθρο 2. Αι καθαρás κυριότητος γαίαι είναι τεσσάρων ειδών:

A. Αι εν τοις χωρίοις και κώμαις (Κασαπάτ), καθώς και αι εις τα άκρα (Κενάρ) αυτών, ως παραρτήματα κατοικίας ευρισκόμεναι γαίαι, αίτινες δεν δύνανται να ώσι περιπλέον του ημίσεος στρέμματος.

B. Αι εκ των δημοσίων γαιών χωρισθείσαι γαίαι, αι αδεία του ιερού νόμου εις την καθαρόν κυριότητά τινός υπαχθείσαι, ίνα εξουσιάζωνται κατά τους διαφόρους της κυριότητος τρόπους.

Γ. Αι δεκατιζόμεναι γαίαι.

Δ. Αι φορολογούμεναι γαίαι

E. Ο των γαιών φόρος είναι δύο ειδών....

Απασών των καθαράς ιδιοκτησίας γαιών, η αυτούσιος κυριότης (Ρακαπέ) ανήκει τω κυρίω αυτών, ήτις μεταβιβάζεται κληρονομικώς, όπως και η κυριότης των άλλων πραγμάτων, εφαρμόζονται δε επ' αυτών αι διατάξεις αι αφορώσαι την υποθήκην, την αφιέρωσιν και το δικαίωμα προτιμήσεως (Σουφά)...

Άρθρο 3

Δημόσιαι γαίαι είναι οι αγροί, οι λειμώνες, τα λειβάδια, τα θέρετρα, ήτοι αι χειμερινά και θερινά βοσκαί, τα δάση και τα παρόμοια, των οποίων η κυριότης ανήκει τω Δημοσίω και παραχωρούντο (Ιχαλέ βε τεβφήζ) υπό της Κυβερνήσεως.».

24. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 8, 10, 11, 19, 20, 30, 49 του «νόμου περί γαιών» της 7^{ης} Ραμαζάν 1274 (1856) του Οθωμανικού Κράτους προκύπτει ότι η παραχώρηση στους ιδιώτες των δημοσίων γαιών (εραζιί εμιριγιέ) γινόταν με τη χορήγηση εγγράφου τίτλου, ονομαζόμενου «ταπί», το οποίο φέρει το μονόγραμμα (τουγρά) του Σουλτάνου, με το οποίο παρέχεται σε αυτούς δικαίωμα, όχι κυριότητος, αλλά διηνεκούς εξουσιάσεως (τεσσαρούφ).

25. Στα εδάφια τρία έως και πέμπτο του άρθρου 2 του ν. 147/1914 (ΦΕΚ Α' 25) οριζόταν ότι:

«Άρθρον 2

...Εν ταις χώραις ταις διατελούσας τέως υπό την άμεσον κυριαρχίαν του Οθωμανικού Κράτους εισάγεται εν γένει η Ελληνική αστική νομοθεσία. Διατηρούνται όμως εν ισχύι αι περί γαιών διατάξεις, αι ρυθμίζουσαι τα επ' αυτών ιδιωτικής φύσεως δικαιώματα των περί τούτων δικαιοπραξιών συντελουμένων εφεξής κατά τους Ελληνικούς νόμους.

Κατά τα λοιπά παραμένουν οι εν ταις προσαρτωμέναις χώραις προϋπάρχοντες αστικοί νόμοι.».

26. Στα άρθρα 51 και 55 του ΕισΝΑΚ ορίζεται ότι:

«Άρθρο 51

Η απόκτηση κυριότητας ή άλλου εμπράγματος δικαιώματος πριν από την εισαγωγή του Αστικού Κώδικα κρίνεται κατά το δίκαιο που ίσχυε όταν έγιναν τα πραγματικά γεγονότα για την απόκτησή τους.

Άρθρο 55

Το δικαίωμα κυριότητας, που υπάρχει κατά την εισαγωγή του Αστικού Κώδικα, διέπεται στο εξής ως προς την έκταση, το περιεχόμενο, τη δυνατότητα μεταβίβασης, την προστασία και την απόσβεση του από τις διατάξεις του Κώδικα...».

27. Στο άρθρο 1 του διατάγματος 2468/1917 της προσωρινής Κυβερνήσεως Θεσσαλονίκης, το οποίο κυρώθηκε με το ν. 1072/1917 (ΦΕΚ Α' 305), ορίζεται ότι:

«Άρθρον 1

Εις τους έχοντας δικαίωμα εξουσιάσεως (τεσσαρούφ) επί των ακινήτων κτημάτων, των αποτελούντων την κατηγορίαν των δημοσίων γαιών (εραζί εμιριγιέ) κατά τον νόμον της 7 Ραμαζάν 1274 (1856) και τους μεταγενέστερους συσχετικούς νόμους, παραχωρείται, κατά τα τέσσερα πέμπτα εξ αδιαιρέτου, και το επί του όλου κτήματος ανήκον εις το Δημόσιον δικαίωμα κυριότητας (ρακαμπέ). Καταργούνται δε δια το μέλλον πάντες οι νόμιμοι περιορισμοί και οι υφιστάμενοι περί την κληρονομίαν, την κάρπωσιν, την διάθεσιν των τοιούτων κτημάτων και πάντα τα επ' αυτών υπάρχοντα δικαιώματα του Δημοσίου.

Εις αντάλλαγμα της παραχωρουμένης κυριότητας του Δημοσίου και της καταργήσεως των υπαρχόντων επί των τοιούτων κτημάτων νόμιμων περιορισμών και δικαιωμάτων αυτού το Δημόσιο ανακτά κατά το εν πέμπτον εξ αδιαιρέτου επί του όλου κτήματος το εις τον μέχρι τούδε εξουσιαστήν παραχωρούμενον δικαίωμα εξουσιάσεως (τεσσαρούφ).

Αι κατά τα άνω εδάφια νομικά μεταβολάι επέρχονται αυτοδικαίως, άμα τη ισχύι του παρόντος διατάγματος. Ο έχων το δικαίωμα εξουσιάσεως αποκτά τοιουτοτρόπως το δικαίωμα της πλήρους και αμετακλήτου κυριότητος επί των τεσσάρων πέμπτων εξ αδιαιρέτου του κτήματος, το δε Δημόσιον δικαίωμα συγκυριότητος και συνδιακατοχής κατά το εν πέμπτον εξ αδιαιρέτου του αυτού κτήματος.».

28. Στις παραγράφους 1 έως 3 του άρθρου 49 του ν. 2052/1920 (ΦΕΚ Α' 49) επαναλήφθηκαν οι ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 1 του διατάγματος 2468/1917 της προσωρινής Κυβερνήσεως Θεσσαλονίκης.

29. Στο άρθρο 101 του διατάγματος της 11/12.11.1929 (ΦΕΚ Α' 399), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 2 του ν. 4266/1929 (ΦΕΚ Α' 301) και τροποποιήθηκε με τα άρθρα 17, 18 και 19 του ν. 1540/1938 (ΦΕΚ Α' 488), ορίζεται ότι:

«Άρθρον 101

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'

Κατάργησις συνιδιοκτησίας επί δημοσίων γαιών Ν. Χωρών.

1. Το κατά πλήρη κυριότητα ανήκον τω Δημοσίω και ήδη εις την Δ.Δ.Κ. 1/5 εξ αδιαιρέτου επί των εν τοις Νέαις Χώραις δημοσίων γαιών (Εραζιί Εμιριγιέ) περιέρχεται αυτοδικαίως και άνευ εγγραφής εις τα βιβλία των μεταγραφών εις τους κατά την έναρξιν της ισχύος του παρόντος συνιδιοκτήτας των 4/5, έναντι τιμήματος καθοριζομένου κατά τας κάτωθι διατάξεις και καταβαλλομένου εντόκως εις πέντε ετησίας δόσεις...».

30. Στα άρθρα 1 και 7 του νομοθετικού διατάγματος της 21/21.9.1926 (ΦΕΚ Α' 328), όπως κυρώθηκε με το ν.δ. της 13/13.11.1927 (ΦΕΚ Α' 270) και το τελευταίο με το ν. 3541/1928 (ΦΕΚ Α' 90), ορίζεται ότι:

«Άρθρον 1

Συνίσταται παρά τω Υπουργείω Γεωργίας, Διοικητικόν Δικαστήριον δια την εκδίκασιν διοικητικών υποθέσεων αφορωσών διεκδίκησιν ή αμφισβήτησιν οιουδήποτε δικαιώματος επί παντός είδους ακίνητον, εφ' όσον ο Υπουργός της Γεωργίας ήθελε παραπέμψει αυτάς εις το Δικαστήριον.

Άρθρον 7

Αι αποφάσεις του δικαστηρίου είναι οριστικάί και εκτελούνται διοικητικώς, αλλά μόνον καθόσον λύουσι διαφοράν μεταξύ δημοσίου και ιδιωτών, μη αποκλειομένου και του δικαιώματος της εις τα τακτικά δικαστήρια, προσφυγής των ενδιαφερομένων μετά των αποφάσεων αυτού εφόσον κατά τα κείμενα επιτρέπεται τοιαύτη. Αι αποφάσεις του διοικητικού δικαστηρίου περιλαμβανομένων και των ήδη εκδοθεισών δεν δύντανται να λύωσι διαφοράς μεταξύ ιδιωτών προς αλλήλους, μη μεταβαλλομένων των υφιστάμενων σχέσεων νομής μηδέ προδικαζομένης δι' αυτών της περί νομής ή της κυριότητος υφισταμένης τυχόν δίκης.»

31. Στο άρθρο 10, παράγραφος 1, υποπαράγραφος Ι, περίπτωση ε' του ν. 3208/2003 (ΦΕΚ Α' 303), όπως ισχύει μετά την αντικατάσταση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 με το άρθρο 43 παράγραφος 1 ν.4280/2014 (ΦΕΚ Α' 159), ορίζεται ότι:

«Άρθρο 10

1. Το Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας σε δάση, δασικές εκτάσεις και στις εκτάσεις των περιπτώσεων α` και β` της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου που: Ι. Αναγνωρίστηκαν ως ιδιωτικά: α)... β)... γ)... δ)... ε) Με αποφάσεις του Διοικητικού Δικαστηρίου του Υπουργείου Γεωργίας του Ν. 2201/1920 "περί συστάσεως Διοικητικού Δικαστηρίου" (ΦΕΚ 133 Α) και του Ν.Δ. 21 Σεπτεμβρίου 1926 (ΦΕΚ 328 Α)...

Άρθρο 24

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις του.».

32. Στο άρθρο 22 του α.ν. 1539/1938 (ΦΕΚ Α' 488), όπως είχε συμπληρωθεί με το άρθρο 30 του Ν.3800/1957 (ΦΕΚ Α' 256), πριν την κατάργησή του με την παράγραφο 7 του άρθρου ένατου του άρθρου 1 του ν. 4335/2015 (ΦΕΚ Α' 87), οριζόταν ότι:

«Άρθρο 22

Οσάκις μεταξύ των οργάνων του Δημοσίου και ιδιώτου αμφισβητείται η διακατοχή επί ωρισμένου κτήματος, ζητείται η προσωρινή παρά του εισαγγελέως πρωτοδικών ρύθμισις παρά μεν του ιδιώτου δι' αιτήσεως, παρά δε των οργάνων του Δημοσίου δι' απλού εγγράφου. 2. Ο εισαγγελεύς, λαμβάνων την αίτησιν ή το έγγραφον, ενεργεί αμέσως και, ει δυνατόν, αυθημέρον επιτόπιον εξέτασιν είτε αυτοπροσώπως είτε δια τινός των ανακριτών υπαλλήλων και ή διατάσσει την επαναφοράν των πραγμάτων εις την προτέραν κατάστασιν ή, εν αμφιβολία περί τουδικαιουχού εις κατοχήν ή αν εκ τούτου ουδεμία επέρχεται σοβαρά βλάβη, διατάσσει την απαγόρευσιν διακατοχικών πράξεων εις αμφοτέρους τους διαδίκους και πάντα τρίτον μέχρι της υπό του δικαστηρίου λύσεως της διαφοράς κατά τα πρόσθεν ειρημένα. 3... 4. Η παραβίασις της εισαγγελικής αποφάσεως παρ' οιουδήποτε τιμωρείται δια φυλακίσεως τουλάχιστον 15 ημερών υπό του πλημμελειοδικείου, κατά την επ' αυτοφώρω διαδικασίαν. 5. Κατά των ως ανωτέρω εκδιδομένων αποφάσεων παρά του Εισαγγελέως Πρωτοδικών χωρεί ανακοπή ενώπιον του Εισαγγελέως Εφετών ασκουμένη εντός διμήνου από της κοινοποιήσεως των παρά του δημοσίου από της κοινοποιήσεως των παρά του δημοσίου ή των αντιδίκων τούτου. Εντός της αυτής διμήνου προθεσμίας από της δημοσιεύσεως του παρόντος νόμου δύναται ν' ασκηθή ανακοπή κατά παρομοίων αποφάσεων εκδοθεισών μέχρι σήμερον. ".

33. Στο άρθρο 9 του ν. 2664/1998 (Α' 275) ορίζεται ότι:

«Άρθρο 9

Περιεχόμενα στο Δημόσιο ακίνητα με την οριστικοποίηση των πρώτων

εγγραφών

1. Ακίνητα που δεν έχουν εγγραφεί ως ανήκοντα σε ορισμένο πρόσωπο και φέρονται στα κτηματολογικά βιβλία και στα λοιπά στοιχεία του Κτηματολογίου ως ακίνητα "άγνωστου ιδιοκτήτη" θεωρείται ότι ανήκουν στην κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου μόλις καταστεί οριστική η πρώτη εγγραφή. Στην περίπτωση αυτή δημιουργείται υπέρ του Δημοσίου το κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 7 αμάχητο τεκμήριο και ισχύουν όσα ορίζονται στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου. 2. Τα αρμόδια Κτηματολογικά Γραφεία μεριμνούν για τη σημείωση στα κτηματολογικά βιβλία της προβλεπόμενης στην προηγούμενη παράγραφο έννομης συνέπειας."

Ερμηνεία και υπαγωγή διατάξεων

Από τις προαναφερθείσες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν, συνάγονται τα ακόλουθα:

34. Κατά τα άρθρα 1, 2 και 3 του οθωμανικού νόμου της 7ης Ραμαζάν 1274 (καθ' ημάς 1856) και το προϊσχύσαν αυτού μουσουλμανικό δίκαιο, οι γαίες διακρίνονταν στις εξής πέντε κατηγορίες: α) Τις γαίες καθαρής ιδιοκτησίας (μούλκια), β) τις δημόσιες γαίες (μιριγιέ), όπως τα καλλιεργήσιμα χωράφια, βοσκοτόπια, δάση κλπ, των οποίων η κυριότητα ανήκε στο Οθωμανικό Δημόσιο και επί των οποίων οι ιδιώτες μπορούσαν να αποκτήσουν μόνο δικαίωμα εξουσίασης (τεσσαρούφ), γ) τις αφιερωμένες γαίες (βακούφια), δ) τις εγκαταλελειμμένες σε κοινότητες γαίες (μετρουκέ), και ε) τις νεκρές γαίες (μεβάτ). Μεταξύ των γαιών καθαρής ιδιοκτησίας, σύμφωνα με το άρθρο 2 του οθωμανικού νόμου, περιλαμβάνονται και οι αποσπασθείσες από τις δημόσιες γαίες, εκτάσεις, με άδεια του ιερού νόμου, οι οποίες υπήχθησαν στην ιδιωτική περιουσία του δικαιούχου. Δηλαδή ο Σουλτάνος, η Πολιτεία των Οθωμανών, με την παντοδυναμία του, αποσπούσε εδάφη εκ της «δημόσιας γης» (αυτοκρατορικού κτηματολογίου Ντεφτέρχανε) και τα καθιστούσε ιδιοκτησία «μουλκ» δι' ιδίου εγγράφου αποκαλούμενου «Μουλκναμέι Χουμαγιούν», δηλαδή με Αυτοκρατορικό Φιρμάνι (ΑΠ 854/2021 κ.α., Εφ. Θρ. 35/2022, Α.Ζ. Καλλικλής το Οθωμανικό δίκαιο εν Ελλάδι εκδ. 1931 σελ. 117). Τέτοια

αυτοκρατορικά φερμάνια εκδίδονταν, κύρια για επιφανείς Οθωμανούς, ως ανταμοιβή για ανδραγαθίες σε πολέμους. Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 3 του οθωμανικού νόμου, δημόσιες γαίες είναι οι λειμώνες, οι αγροί, οι χειμερινοί και θεριναί βοσκαί, τα δάση και οι παρόμοιοι τόποι. Η παραχώρηση στους ιδιώτες των παραπάνω ακινήτων γινόταν με τη χορήγηση από το κράτος εγγράφου τίτλου, ονομαζόμενου "ταπί", το οποίο έφερε το μονόγραμμα (τουγρά) του Σουλτάνου, με το οποίο παραχωρείτο σ' αυτούς δικαίωμα, όχι κυριότητας, αλλά διηνεκούς εξουσιάσεως (τεσσαρούφ), αντικείμενο της οποίας ήταν η αναφερόμενη στον τίτλο χρήση του εδάφους. Επί των δημοσίων γαιών, δηλαδή, δεν χωρούσε κατάλυση της κυριότητας του οθωμανικού κράτους, αφού η (ψιλή) κυριότητα «ρεκαμπέ» παρέμενε στο τουρκικό κράτος και μεταβιβαζόταν μόνο το δικαίωμα εξουσίασης, που προσιδιάζει περίπου με αυτό της νομής.

35. Περαιτέρω, με τη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 7 του ν. 147/1914 στις περιοχές, οι οποίες βρίσκονταν προηγουμένως κάτω από την άμεση επικυριαρχία του Οθωμανικού Κράτους, διατηρούνται σε ισχύ οι διατάξεις του Οθωμανικού Δικαίου "περί γαιών", οι οποίες ρυθμίζουν τα σχετικά με την κτήση δικαιωμάτων ιδιωτικής φύσεως επ' αυτών, ενώ οι δικαιοπραξίες γι' αυτά συντελούνται εφεξής κατά τους Ελληνικούς Νόμους. Στην κατηγορία των Νέων Χωρών ανήκει και η Μακεδονία, στην οποία από 1.2.1914 άρχισε να ισχύει, σύμφωνα με το άρθρο 2 § 3 του ίδιου ως άνω νόμου (147/1914), η Ελληνική Νομοθεσία. Εξάλλου, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 51 και 55 του ΕισΝΑΚ η κτήση κυριότητας ή άλλου εμπραγμάτου δικαιώματος, που έλαβε χώρα πριν από την εισαγωγή του ΑΚ, κρίνεται κατά το δίκαιο που ίσχυε κατά το χρόνο κατά τον οποίο έγιναν τα πραγματικά περιστατικά, που απαιτούνται για την κτήση αυτών, ενώ η προστασία τους διέπεται εφεξής από τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα. Περαιτέρω, με το διάταγμα 2468/1917 της προσωρινής Κυβερνήσεως Θεσσαλονίκης (άρθρο 2 αυτού), το οποίο κυρώθηκε με το Ν. 1072/1917, καταργήθηκε κατά βάση ο θεσμός των δημοσίων γαιών του οθωμανικού δικαίου. Από της ισχύος του ως άνω διατάγματος, δηλαδή, από 20-5-1917, ως προς τις δημόσιες γαίες το δικαίωμα διηνεκούς εξουσιάσεως (τεσσαρούφ) μεταβλήθηκε σε δικαίωμα πλήρους και οριστικής κυριότητας των 4/5 εξ αδιαιρέτου, του υπολοίπου 1/5 εξ αδιαιρέτου παραμείναντος στο

Δημόσιο, ενώ ο Ν.2052/1920 επαναλαμβάνει στα άρθρα 49 επ. τις διατάξεις του διατάγματος 2468/1917. Στη συνέχεια με το άρθρο 101 του διατάγματος της 11/12-11-1929, που εκδόθηκε κατά εξουσιοδότηση του άρθρου 2 του Ν. 4226/1929 και τροποποιήθηκε με τα άρθρα 17, 18 και 19 του νόμου 1540/1938, παραχωρήθηκε στους ιδιοκτήτες των 4/5 και το υπόλοιπο 1/5 εξ αδιαιρέτου και έτσι αυτοί που είχαν αποκτήσει δικαίωμα διηνεκούς εξουσιάσεως έγιναν καθ' ολοκληρίαν κύριοι του ακινήτου και χωρίς εγγραφή στα βιβλία μεταγραφών. Εξαίρεση από την τελευταία ως άνω ρύθμιση απετέλεσαν τα δάση, στα οποία το δικαίωμα του Δημοσίου επί του 1/5 εξ αδιαιρέτου αυτών, διατηρήθηκε ακέραιο, ενόψει των ειδικών διατάξεων που τα διέπουν, όπως έγινε δεκτό με την υπ' αριθ. 336/1965 Γνωμοδότηση της Ολομέλειας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

36. Όπως προκύπτει από την υπ' αριθ. 51/1926 απόφαση του Διοικητικού Δικαστηρίου του Υπουργείου Γεωργίας, ενώπιον αυτής προσήχθησαν αυτοκρατορικοί τίτλοι (Μουκιναμέ), δηλαδή τίτλοι προσιδιάζοντες σε αποσπαθείσες δημόσιες γαίες που προσπόριζαν πλήρη κυριότητα στον δικαιούχο και καθιστούσαν τη μεταβιβαζόμενη έκταση γαία καθαρής ιδιοκτησίας. Για το λόγο αυτό το Διοικητικό Δικαστήριο του Υπουργείου Γεωργίας, το οποίο δεν δύναται να θεωρηθεί ότι δεν γνώριζε τις διατάξεις του διατάγματος 2468/1917, του ν. 1072/1917 και του ν. 2052/1920, με τις υπ' αριθ. 51/1926 και 66/1927 αποφάσεις του αναγνώρισε ότι το δάσος Γραμματικού – Γραμματικόβου, είναι ιδιωτικό σε ποσοστό 4/4 και όχι σε ποσοστό 4/5, όπως θα συνέβαινε σε περίπτωση που επρόκειτο για δημόσια γαία εξουσιαζόμενη διά ταπίου.

37. Παρά ταύτα η διοίκηση διαχειριζόταν ανέκαθεν το εν λόγω δάσος ως συνιδιόκτητο, ήτοι ως ανήκον κατά τα 4/5 εξ αδιαιρέτου στον Αναγκαστικό Συνεταιρισμό Διαχείρισης Συνιδιόκτητου Δασοκτήματος Γραμματικού Πέλλας και κατά το υπόλοιπο 1/5 εξ αδιαιρέτου στο Ελληνικό Δημόσιο, θεωρώντας, προφανώς, ότι συνιστούσε δημόσια γαία, επί της οποίας διατήρησε το εν λόγω ποσοστό, σύμφωνα με τα όσα προεκτέθηκαν. Εξάλλου, ούτε ο αναγκαστικός συνεταιρισμός, όπως θα εκθέσουμε κατωτέρω, αμφισβήτησε το δικαίωμα του Ελληνικού Δημοσίου στο 1/5 εξ αδιαιρέτου.

38. Η διαχείριση του εν λόγω δάσους από το δημόσιο ως συνιδιόκτητου προκύπτει τόσο από τις αποφάσεις της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων Έδεσσας, η οποία επιλήφθηκε της διανομής των απαλλοτριωθέντων, με την Ε/49375/27.12.1954 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, εκτάσεων, όσο και από την υπ' αριθ. 235/1981 αγωγή του Ελληνικού Δημοσίου κατά του ανωτέρω συνεταιρισμού, με την οποία διεκδίκησε μόνο ένα τμήμα του δάσους Γραμματίκοβου - Γραμματικού, εμβαδού 4.250 στρεμμάτων, το οποίο εκσφάλματος είχε περιληφθεί σε αυτό, ενώ στην πραγματικότητα αποτελούσε τμήμα του δημοσίου δάσους Τοβαριτς – Λιεβαδίτς.

39. Με τη διάταξη της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1, υποπαραγράφος Ι, του άρθρου 10 του ν. 3208/2003 ρητά ορίστηκε ότι το Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας, μεταξύ άλλων, σε δάση και δασικές εκτάσεις που αναγνωρίστηκαν ως ιδιωτικά με αποφάσεις του Διοικητικού Δικαστηρίου του Υπουργείου Γεωργίας του Ν. 2201/1920 και του Ν.Δ. 21 Σεπτεμβρίου 1926. Η ισχύς της ανωτέρω διάταξης άρχισε από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 24-12-2003.

40. Σκοπός των ρυθμίσεων του άρθρου 10 του ν. 3208/2003, κατά την αρχική τουλάχιστον μορφή του, όπως προκύπτει από την αιτιολογική του έκθεση, είναι η καταγραφή των νόμων, με τους οποίους θεμελιώνονται δικαιώματα κυριότητας, νομής και κατοχής τρίτων στα δάση και στις εν γένει δασικές εκτάσεις, ώστε να αρθούν οι αμφισβητήσεις επί των δικαιολογητικών που θεμελιώνουν εμπράγματα δικαιώματα. Δηλαδή, με τις διατάξεις του άρθρου 10 επιχειρήθηκε να συγκεντρωθούν και καταγραφούν οι ήδη υπάρχοντες νόμοι, με βάση τους οποίους είχαν αναγνωριστεί ιδιωτικά εμπράγματα δικαιώματα, τα οποία δεν δύναντο να αμφισβητηθούν από το Ελληνικό Δημόσιο, όπως στην περίπτωση που είχαν εκδοθεί αποφάσεις από το Διοικητικό Δικαστήριο του Υπουργείου Γεωργίας. Σημειώνεται, βέβαια, ότι με την 224/1986 Γνωμοδότηση της Συνέλευσης των Προϊσταμένων των Νομικών Διευθύνσεων έγινε δεκτό ότι οι 51/1926 και 66/1927 αποφάσεις του Διοικητικού Δικαστηρίου του Υπουργείου Γεωργίας δεν επέλυσαν οριστικά το ζήτημα της κυριότητας του υπό εξέταση δάσους και ότι μόνα αρμόδια να αποφανθούν είναι τα Πολιτικά Δικαστήρια. Ωστόσο, μετά τη ρητή πρόβλεψη με την τελευταία ως άνω διάταξη ότι το Ελληνικό Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας στις εκτάσεις

που αναγνωρίστηκαν ιδιωτικές με αποφάσεις του Διοικητικού Δικαστηρίου του Υπουργείου Γεωργίας, η ανωτέρω Γνωμοδότηση δεν δύναται να θεωρηθεί ότι δεσμεύει πλέον τη διοίκηση.

41. Βέβαια, στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω διάταξης δεν δύνανται να συμπεριληφθούν και περιπτώσεις που δεν αποτελούν αντικείμενο αμφισβήτησης εκ μέρους των ιδιωτών, καθώς, όπως προαναφέρθηκε σκοπός της ρύθμισης είναι η άρση τυχόν αμφισβητήσεων και όχι η δημιουργία νέων. Έτσι, στην προκειμένη περίπτωση το δικαίωμα του Ελληνικού Δημοσίου επί του 1/5 εξ αδιαιρέτου επί του δάσους Γραμματίκοβου - Γραμματικού δεν δύναται να θεωρηθεί ότι αποτελεί αντικείμενο αμφισβήτησης. Και τούτο διότι από το έτος 1934, οπότε συστάθηκε ο ανωτέρω συνεταιρισμός, μέχρι σήμερα, ο τελευταίος, αναγνωρίζοντας εμμέσως το δικαίωμα του Ελληνικού Δημοσίου στο 1/5, νέμεται και κατέχει το εν λόγω δάσος κατά τα 4/5 εξ αδιαιρέτου. Το δικαίωμα αυτό του Ελληνικού Δημοσίου αναγνωρίστηκε και με τις Εισαγγελικές Διατάξεις, που έκριναν επί της νομής και κατοχής του δάσους, ενώ, τέλος, ο συνεταιρισμός, μετά την παραίτησή του από την από 14.10.1997 έφεσή του κατά της υπ' αριθ. 156/1997 απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Έδεσσας, με την οποία είχε απορριφθεί ως αόριστη η υπ' αριθ. 74/1985 αγωγή του, δεν επανήλθε ασκώντας νέα αγωγή σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου. Συνάγεται, λοιπόν, ότι το δικαίωμα του Ελληνικού Δημοσίου επί του 1/5 εξ αδιαιρέτου επί του εν λόγω δάσους δεν αποτελούσε αντικείμενο αμφισβήτησης κατά το έτος 2003, οπότε τέθηκε σε ισχύ η ανωτέρω διάταξη, ώστε να ήθελε θεωρηθεί ότι καταλαμβάνεται από αυτή. Με άλλα λόγια από το έτος 1934, οπότε συστάθηκε ο ανωτέρω συνεταιρισμός, μέχρι το έτος 2003, που ίσχυσε το άρθρο 10 του ν. 3208/2003, είχαν συμπληρωθεί 70 χρόνια νομής και κατοχής του 1/5 εξ αδιαιρέτου από το Ελληνικό Δημόσιο, ενώ μέχρι σήμερα έχουν συμπληρωθεί 90 περίπου χρόνια νομής και κατοχής του 1/5 εξ αδιαιρέτου από το Ελληνικό Δημόσιο, με αποτέλεσμα αυτό να έχει καταστεί συγκύριο του εν λόγω ποσοστού με τα προσόντα της έκτακτης χρησιμότητας, καταλύοντας με τον τρόπο αυτό την τυχόν κυριότητα που είχε αποκτηθεί στο εν λόγω ποσοστό με τις αποφάσεις του Διοικητικού Δικαστηρίου του Υπουργείου Γεωργίας.

42. Περαιτέρω, στο πεδίο εφαρμογής της ανωτέρω διάταξης δεν εμπίπτει ούτε η έκταση των 4.250 στρεμμάτων, στην οποία αφορά η υπ' αριθ. κατ. 235/1981

αγωγή του Ελληνικού Δημοσίου κατά του συνεταιρισμού, καθόσον δεν περιλαμβάνεται στις εκτάσεις που αναγνωρίστηκαν ως ιδιωτικές με τις 51/1926 και 66/1927 αποφάσεις του Διοικητικού Δικαστηρίου του Υπουργείου Γεωργίας. Αντιθέτως, η έκταση αυτή συνιστά τμήμα του δημόσιου δάσους Τοβάριτς – Λειβαδίτς και περιελήφθη εσφαλμένα στο δάσος Γραμματικού – Γραμματίκοβου κατά την πραγματοποιηθείσα το έτος 1927 οριοθεσία των παρακείμενων δασών.

43. Ενόψει των ανωτέρω από τη συνολική έκταση των 36.672,796 στρεμμάτων, μόνο τα 4.250 στρέμματα, θα πρέπει να θεωρούνται δημόσια σε ποσοστό 100%, μη υπαγόμενα στο ρυθμιστικό πεδίο του άρθρου 10 του ν. 3208/2003. Στην υπόλοιπη έκταση των 32.422,796 στρεμμάτων θα πρέπει να θεωρηθεί ότι το Ελληνικό Δημόσιο προβάλλει δικαιώματα κυριότητας στο μη αμφισβητούμενο ποσοστό του 1/5 εξ αδιαιρέτου, το οποίο δεν καταλαμβάνεται από τις διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 3208/2003. Όσον αφορά ιδιοκτησιακά δικαιώματα τρίτων, μη μελών του συνεταιρισμού, επί της έκτασης των 32.422,796 στρεμμάτων, αυτά ανάγονται στις ιδιωτικές σχέσεις μεταξύ των τρίτων και του συνεταιρισμού και δεν δύναται να αποτελέσουν αντικείμενο εξέτασης στα πλαίσια του υποβληθέντος ερωτήματος, αλλά μόνα αρμόδια να επιληφθούν είναι τα πολιτικά δικαστήρια.

44. Περαιτέρω, όσον αφορά το ζήτημα της διαχείρισης των 4.250 στρεμμάτων, αυτή μέχρι σήμερα ασκείται από τις αρμόδιες δασικές υπηρεσίες, ως επί δημόσιου διακατεχόμενου δάσους, με την έννοια ότι η διακατοχή, στην οποία εμπεριέχονται η νομή και κατοχή του πράγματος, παραμένει αναφαίρετη σε αυτόν στον οποίο βρίσκεται μέχρι την οριστική επίλυση του ιδιοκτησιακού από τα αρμόδια τακτικά δικαστήρια (ΟΛΝΣΚ 400/1996). Σημειώνεται ότι το Δημόσιο μέχρι το έτος 1981, οπότε άσκησε την με αριθμό κατάθεσης 235/1981 αγωγή του, διαχειριζόταν την έκταση αυτή ως τμήμα του δάσους Γραμματίκοβου - Γραμματικού, ενώ μετά την έκδοση της υπ' αριθ. 26/1982 απόφασης του Εισαγγελέα Πρωτοδικών Έδεσσας και των υπ' αριθ. 16/1982 και 7/1985 αποφάσεων του Εισαγγελέα Εφετών Θεσσαλονίκης, εξακολούθησε να διαχειρίζεται την έκταση αυτή ως τμήμα του εν λόγω δάσους, με βάση το διατακτικό των ανωτέρω αποφάσεων.

45. Οι ανωτέρω αποφάσεις εκδόθηκαν κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 22 του α.ν. 1539/1938, με τις οποίες θεσπιζόταν μία διαδικασία προσωρινής ρύθμισης της διακατοχής ορισμένου κτήματος, στις περιπτώσεις αμφισβήτησής της μεταξύ των οργάνων του Δημοσίου και ιδιώτη. Η ρύθμιση δε αυτή ίσχυε μέχρι την οριστική επίλυση της διαφοράς από τα αρμόδια πολιτικά δικαστήρια, η οποία, όπως προαναφέραμε, δεν έχει εισέτι επιλυθεί, καθόσον η υπ' αριθ. κατ. 235/1981 αγωγή του Ελληνικού Δημοσίου εξακολουθεί να παραμένει εκκρεμής. Συνεπώς η διοίκηση δεσμεύεται από το διατακτικό των ανωτέρω Εισαγγελικών αποφάσεων και ιδίως της υπ' αριθ. 7/1985 απόφασης του Εισαγγελέα Εφετών Θεσσαλονίκης που έκρινε για τελευταία φορά το ζήτημα της διακατοχής. Εξάλλου, το γεγονός ότι η διαδικασία που προβλεπόταν στις διατάξεις του άρθρου 22 του α.ν. 1539/1938 έχει σήμερα καταργηθεί, δεν σημαίνει ότι οι συνέπειες που απορρέουν από τις εκδοθείσες στο μεταξύ αποφάσεις έχουν αρθεί. Αντιθέτως, οι αποφάσεις αυτές εξακολουθούν να ισχύουν και να δεσμεύουν τα διάδικα μέρη.

46. Σε κάθε περίπτωση, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, επί της εκτάσεως αυτής από το έτος 1934, οπότε συστήθηκε ο εν λόγω συνεταιρισμός, μέχρι και σήμερα, έχει δημιουργηθεί μία πραγματική κατάσταση με την έκδοση πράξεων από τη διοίκηση για τη διαχείριση του εν λόγω δάσους από το εν λόγω συνεταιρισμό, η οποία δεν δύναται να ανατραπεί μετά την πάροδο 90 περίπου χρόνων, παρά μόνο με την έκδοση απόφασης από τα αρμόδια πολιτικά δικαστήρια αναφορικά με την κυριότητα (ΝΣΚ 1218/1984).

47. Προκύπτει, λοιπόν, για όλους τους προαναφερόμενους λόγους ότι η έκταση των 4.250 στρεμμάτων θα πρέπει να εξακολουθήσει να υπόκειται σε διαχείριση ως δημόσια διακατεχόμενη, μέχρι την επίλυση της κυριότητας από τα αρμόδια πολιτικά δικαστήρια.

48. Όσον αφορά δε το γεγονός ότι, στους προσωρινούς Κτηματολογικούς Πίνακες της οικείας κτηματογράφησης, ποσοστό 70% περίπου της όλης έκτασης φέρεται ως αγνώστου ιδιοκτήτη, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι η αρμόδια Δ/ση Δασών θα πρέπει να αιτιολογήσει ειδικά τη διεκδίκησή της επί του 100% της έκτασης των 4.250 στρεμμάτων, ήτοι ότι η έκταση αυτή δεν εμπίπτει στις εκτάσεις που αναγνωρίστηκαν ιδιωτικές με τις υπ' αριθ. 51/1926

και 66/1927 αποφάσεις του Διοικητικού Δικαστηρίου του Υπουργείου Γεωργίας. Όσον αφορά την υπόλοιπη έκταση των 32.422,796 στρεμμάτων, σημειώνεται ότι μέχρι την οριστικοποίηση των κτηματολογικών εγγραφών το ανωτέρω ποσοστό δύναται να έχει ανατραπεί, ενώ η παράλειψη δήλωσης των υπολοίπων ποσοστών από τους αληθείς κυρίους δεν νομιμοποιεί το Ελληνικό Δημόσιο να προβεί στη διεκδίκησή της. Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 9 του ν. 2664/1998, ακίνητα που έχουν εγγραφεί ως «αγνώστου ιδιοκτήτη» περιέρχονται στην κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου μόλις καταστεί οριστική η πρώτη εγγραφή και συνεπώς οι εκτάσεις αυτές, εφόσον δεν δηλωθούν από τους συνιδιοκτήτες τους, θα περιέλθουν στο Ελληνικό Δημόσιο. Σε κάθε περίπτωση, το γεγονός ότι στους προσωρινούς Κτηματολογικούς Πίνακες ποσοστό 70% φέρεται ως αγνώστου ιδιοκτήτη δεν δύναται να ασκήσει επιρροή στον τρόπο διαχείρισης της υπό εξέταση εκτάσεως από το Ελληνικό Δημόσιο.

49. Συμπερασματικά, κατά την διαμορφωθείσα στο Τμήμα ομόφωνη γνώμη, μετά τη θέσπιση της διάταξης της περίπτωσης ε' της υποπαραγράφου Ι, παράγραφος 1, του άρθρου 10 του ν. 3208/2003, το Ελληνικό Δημόσιο δια των αρμοδίων δασικών υπηρεσιών του, προβάλλει δικαιώματα πλήρους κυριότητας μόνο επί της εκτάσεως των 4.250 στρεμμάτων που περιγράφονται στην υπ' αριθ. κατ. 235/1981 αγωγή του, την οποία (έκταση) θα πρέπει να διαχειρίζεται, δεσμευόμενο από την 7/1985 απόφαση του Εισαγγελέα Εφετών Θεσσαλονίκης, ως δημόσια διακατεχόμενη μέχρι την έκδοση αμετάκλητης απόφασης επί της αγωγής του, ενώ στην υπόλοιπη έκταση του δάσους Γραμματίκοβου - Γραμματικού, εμβαδού 32.422,796 στρεμμάτων προβάλλει δικαιώματα κυριότητας μόνο επί του ποσοστού του 1/5 εξ αδιαιρέτου και ως εκ τούτου θα πρέπει να τη διαχειρίζεται ως συνιδιόκτητη.

Επειδή όμως πρόκειται για ζήτημα αυξημένης σπουδαιότητας, ενόψει του ότι αφορά μία έκταση εμβαδού 36.672,796 στρεμμάτων, με πλούσιο και σύνθετο ιστορικό, για την οποία έχουν εκδοθεί πλείστες δικαστικές αποφάσεις, αλλά και γνωμοδοτήσεις του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ενώ υφίστανται και αρκετές εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις, το Τμήμα καταλήγει ομόφωνα να παραπεμφθεί το ερώτημα, κατ' άρθρο 7 παρ. 4 περ. δ' του ν. 4831/2021 «Οργανισμός Νομικού Συμβουλίου του Κράτους» (ΦΕΚ Α' 170), στην Ολομέλεια του ΝΣΚ, για έκδοση γνωμοδότησης.

Απάντηση

50. Εν όψει των ανωτέρω, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Β΄ Τμήμα) γνωμοδοτεί ομόφωνα

α) ότι μετά τη θέσπιση της διάταξης της περίπτωσης ε΄ της υποπαραγράφου Ι, παράγραφος 1, του άρθρου 10 του ν. 3208/2003, το Ελληνικό Δημόσιο δια των αρμοδίων δασικών υπηρεσιών του, προβάλλει δικαιώματα πλήρους κυριότητας μόνο επί της εκτάσεως των 4.250 στρεμμάτων που περιγράφονται στην υπ΄ αριθ. κατ. 235/1981 αγωγή του, την οποία (έκταση) θα πρέπει να διαχειρίζεται, δεσμευόμενο από την 7/1985 απόφαση του Εισαγγελέα Εφετών, ως δημόσια διακατεχόμενη μέχρι την έκδοση αμετάκλητης απόφασης επί της αγωγής του, ενώ στην υπόλοιπη έκταση του δάσους Γραμματίκοβου - Γραμματικού, εμβαδού 32.422,796 στρεμμάτων προβάλλει δικαιώματα κυριότητας μόνο επί του ποσοστού του 1/5 εξ αδιαιρέτου και ως εκ τούτου θα πρέπει να τη διαχειρίζεται ως συνιδιόκτητη,

β) να παραπεμφθεί το ερώτημα για εξέταση στην Ολομέλεια του ΝΣΚ κατ' άρθρο 7 παρ. 4 εδ. δ΄ του ν. 4831/2021.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 14.10.2024

Η Πρόεδρος

Η Εισηγήτρια

Αθηνά Αλεφάντη
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Σωτηρία Κοσμά
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.